

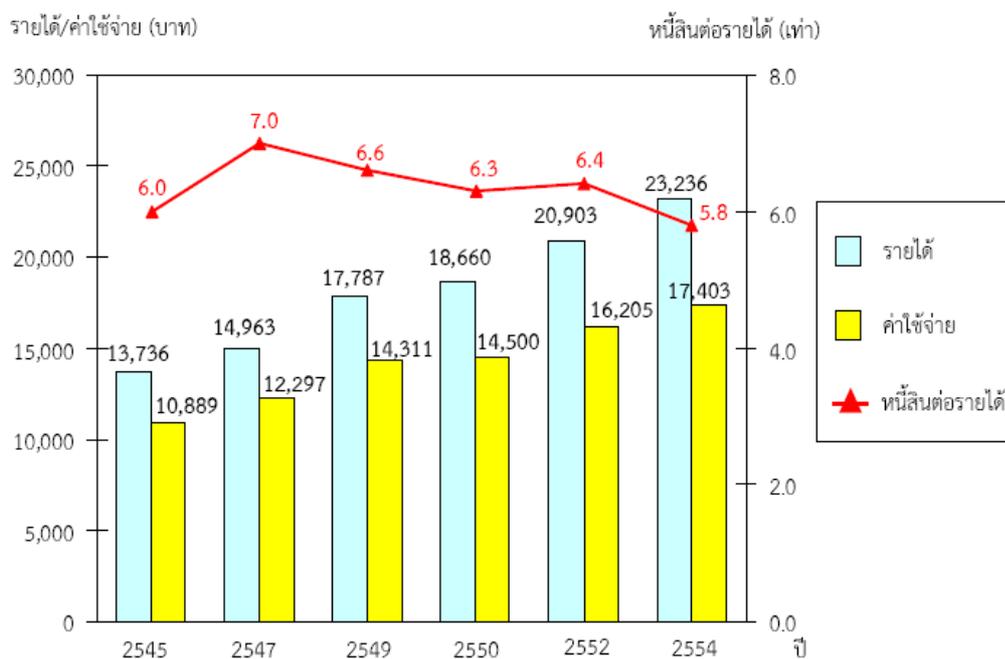
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อันคำว่า การไม่มีหนี้เป็นลาภอันประเสริฐ เป็นคำที่สะท้อนต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งทุกวันนี้มนุษย์ทุกคนล้วนต้องมีการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้นำมาใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้ทำให้ครัวเรือนส่วนใหญ่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงดูตนเองหรือบางบุคคลอาจต้องมีการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่สามารถหารายได้เอง กอปรกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่ทำให้มีการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้บุคคลมีโอกาสนในการสร้างภาระหนี้ ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งการสร้างหนี้ในระบบหรือการสร้างหนี้นอกระบบได้ ทำให้ในอนาคตบุคคลเหล่านั้นก็จะมีภาระหนี้สินตามมา และไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข การปฏิบัติงานทำได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ รวมถึงคุณภาพชีวิตก็ต่ำกว่าเดิม ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาการสร้างหนี้สินต่างๆ ตามมา

นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือนในประเทศไทยพบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึง ปี พ.ศ. 2554 ครัวเรือนไทยมีรายได้เฉลี่ยมากกว่าค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการยังชีพ และพบว่ารายได้และค่าใช้จ่ายฯ ตั้งแต่ปี 2545 ถึง 2554 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือ รายได้เพิ่มจาก 13,736 เป็น 23,236 บาท และค่าใช้จ่ายฯ เพิ่มจาก 10,889 เป็น 17,403 บาท ตามลำดับ ส่วนหนี้สินต่อรายได้ของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2547 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545 จาก 6.0 เท่า เป็น 7.0 เท่า และมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2549 ถึง ปี พ.ศ. 2554 จาก 6.6 เท่า เป็น 5.8 เท่า (ภาพที่ 1.1) นอกจากนี้ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้ มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึง ปี พ.ศ. 2554 จากร้อยละ 62.4 เป็น 55.8 ส่วนจำนวนเงินที่เป็นหนี้เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันจาก 82,485 บาทต่อครัวเรือน เป็น 134,900 บาทต่อครัวเรือน (ภาพที่ 1.2)

ภาพที่ 1.1 รายได้และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการยังชีพเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินต่อรายได้ของครัวเรือน (ปี 2545 – 2554)

หมายเหตุ. จากภาพที่ 1.1 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่จำเป็นต้องใช้ในการยังชีพโดยไม่รวมค่าใช้จ่ายประเภทสะสมทุน เช่น การซื้อบ้าน/ ที่ดิน เป็นต้น

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556)

ภาพที่ 1.2 ร้อยละของครวเรือนที่มีที่นั่ง และจำนวนที่นั่งเฉลี่ยต่อครวเรือนทั้งสิ้น (ปี 2545 – 2554)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556)

นอกจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังพบว่าในปัจจุบันยังมีระบบเกื้อหนุนที่เป็นปัจจัยในการสร้างภาระหนี้สินเพิ่มมากขึ้นซึ่งสาเหตุดังกล่าวจัดเป็นเรื่องที่ควรนำมาประกอบการพิจารณาเช่นกัน

จากข้อความที่กล่าวข้างต้นจะพบว่าปัญหาต่างๆ นั้นมีสาเหตุ ที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดภาระหนี้สิน ซึ่งทำให้แต่ละบุคคลใช้จ่ายในอัตราที่แตกต่างกันไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวว่าควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้ของบุคคล และในที่นี้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการสำหรับการทำวิจัย เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นศูนย์กลางหลักในการคมนาคมขนส่งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ และมีอุตสาหกรรมในพื้นที่คือ นิคมอุตสาหกรรมบางปูและนิคมอุตสาหกรรมบางพลี ทำให้เป็นพื้นที่ที่มีประชาชนอยู่อาศัยและประกอบอาชีพกันเป็นจำนวนมาก เมื่อแต่ละบุคคลมีอาชีพก็ทำให้เกิดรายได้ ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีการใช้จ่าย การอุปโภคและบริโภคเกิดขึ้น จึงให้บุคคลซึ่งมีรายได้ประจำ มีการนำเงินในอนาคตมาใช้ซึ่งก็คือการก่อภาระหนี้ขึ้นมานั่นเอง จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าจำนวนหนี้สินของครัวเรือนในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2552 มีครัวเรือนที่มี

หนี้สินจำนวน 33,028 ล้านบาท โดยมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 117,361 บาท เป็นหนี้ในระบบจำนวน 114,022 บาท และหนี้นอกระบบจำนวน 3,339 บาท โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อนำมาใช้ซื้อ/เช่าบ้านและ/หรือที่ดิน ใช้ในการศึกษา ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่นๆ ในครัวเรือน ใช้ในการทำธุรกิจ ใช้ในการทำเกษตร เป็นต้น นอกจากนี้พบว่าจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) เป็นอันดับ 2 ของประเทศ ที่ปริมาณของมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัดที่ 643,163.20 ล้านบาท 589,745.80 ล้านบาท และ 698,021.80 ล้านบาท ในช่วงปี พ.ศ. 2551 ถึงปี พ.ศ.2553 ตามลำดับ (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 จังหวัดที่มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปีมากที่สุด 10 ลำดับ

2551				2552				2553			
ลำดับ ที่	จังหวัด	มูลค่า(ล้าน บาท)	%	ลำดับ ที่	จังหวัด	มูลค่า(ล้าน บาท)	%	ลำดับ ที่	จังหวัด	มูลค่า(ล้าน บาท)	%
1	กรุงเทพมหานคร	2,302,301.10	25.4	1	กรุงเทพมหานคร	2,337,123.00	25.8	1	กรุงเทพมหานคร	2,514,250.70	24.9
2	สมุทรปราการ	643,163.20	7.1	2	สมุทรปราการ	589,745.80	6.5	2	สมุทรปราการ	698,021.80	6.9
3	ระยอง	602,202.30	6.6	3	ระยอง	546,585.80	6	3	ระยอง	635,096.30	6.3
4	ชลบุรี	466,090.00	5.1	4	ชลบุรี	475,900.20	5.3	4	ชลบุรี	532,964.80	5.3
5	พระนครศรีอยุธยา	424,454.70	4.7	5	พระนครศรีอยุธยา	390,744.70	4.3	5	พระนครศรีอยุธยา	479,600.70	4.7
6	สมุทรสาคร	355,500.10	3.9	6	สมุทรสาคร	359,670.80	4	6	สมุทรสาคร	400,877.60	4
7	ฉะเชิงเทรา	241,098.20	2.7	7	ปทุมธานี	257,370.90	2.8	7	ปทุมธานี	290,771.20	2.9
8	ปทุมธานี	226,432.40	2.5	8	ฉะเชิงเทรา	203,011.10	2.2	8	ฉะเชิงเทรา	259,687.90	2.6
9	สงขลา	159,768.30	1.8	9	นครราชสีมา	159,556.60	1.8	9	สงขลา	174,301.20	1.7
10	นครราชสีมา	152,069.30	1.7	10	สระบุรี	156,447.20	1.7	10	นครราชสีมา	172,358.80	1.7
ทั่วประเทศ		9,080,466	100	ทั่วประเทศ		9,041,551	100	ทั่วประเทศ		10,104,821	100

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจหนีสินซึ่งทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยของการตัดสินใจหนีสินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะหนีสินในระบบของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2557 โดยการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

1.4 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับสาเหตุของการมีหนีสินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ
2. หน่วยงานหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนทาง เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้บรรเทาภาระหนีสิน ซึ่งสามารถช่วยสร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพของประชาชนได้ดียิ่งขึ้นและจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และฝึกอบรมแก่ประชาชนเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถควบคุมและบริหารภาระหนีสินได้ดียิ่งขึ้น

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

ภาวะหนีสิน หมายถึง ความผูกพันในทางกฎหมายระหว่างบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีความชอบธรรมที่จะบังคับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ ให้จำต้องส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์เจ้าหนี้

หนีสิน หมายถึง พันธะที่กิจการมีต่อบุคคลภายนอกอันเกิดจากรายการที่กระทำในอดีต หรือในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องชำระล้างให้หมดไป โดยการส่งมอบทรัพย์สิน หรือการให้บริการในอนาคต